

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

№3

2026
MART

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google
Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, mart.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afarovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

KORXONALARDA ICHKI AUDIT TIZIMINING BOSHQARUV QARORLARI QABUL QILISHDAGI O'RNI	24
Mexmonaliyev Ulug'bek Erkinjon o'g'li	
FISKAL SIYOSAT SAMARADORLIGI VA SOLIQ TUSHUMLARI DINAMIKASI: O'ZBEKISTON MISOLIDA ILMIY TAHLIL	30
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI KELITIRIB CHIQARUVCHI ASOSIY OMILLAR HAMDA IQTISODIYOTGA TA'SIRI	37
Toxtabayev Oybek Odilovich	
QISHLOQ XO'JALIGI OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARIDA ZAMONAVIY BOSHQARUV	42
Rasulova Muxabbat Teshabayevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
O'ZBEKISTON GLOBAL-IQTISODIY RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING O'RNI	48
Kuvatova Oliya Sheraliyevna	
QURILISH SANOATIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING IQTISODIY MOHIYATI VA ULARNI KAPITAL BOZORI INSTRUMENTLARI ORQALI MOLIALASHTIRISH IMKONIYATLARI.....	54
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
IQTISODIY ISLOHOTLAR DAVRIDA TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING OMILLARI	61
Yangiboyev F.B.	
TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLARNI ERTA ANIQLASH VA BOSHQARISHNING INTEGRATSIYALASHGAN RISK-INDEKS MODEL I	68
Kalandarov Abdulla Baxtiyorovich, Rajabov Shoxrux Suvon o'g'li	
RUX VA QO'RG'OSHINNI SELEKTIV AJRATIB OLISHNI KOMBINATSIYALASH TEXNOLOGIYASI VA NAZARIYASI.....	74
Eshonqulov Uchqun Xudaynazar o'g'li, Haqberdiyev Dilshod Qodir o'g'li	
UY-JOY QURILISHI HAJMINI UZOQ MUDDATLI PROGNOZLASHDA EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH	81
Qidirniyazov Ajiniyaz Sherniyazovich	
O'ZBEKISTONDA BOG'DORCHILIKNI RIVOJLANTIRISHDA IQLIM VA TABIIY OFATLAR NATIJASIDA YETKAZILDAN TALOFATLARNI DAVLAT TOMONIDAN KOMPENSATSIYA QILISH MEKANIZMI.....	85
Sattorov Orifjon Boymurodovich	
AHOLI MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH ORQALI YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISH MEKANIZMLARI.....	90
Abdug'aniyev Uchqun Habibulla o'g'li	
O'ZBEKISTON QURILISH SANOATIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING RIVOJLANISH DINAMIKASI VA TENDENSIYALARI	96
Musaeva Aynura Abayxolievna	
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF SOCIAL INFRASTRUCTURE TRANSFORMATION IN THE CONTEMPORARY ENVIRONMENT.....	104
Normurodov Khusan Eshmakhmatovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING INVESTITSION FAOLLIGINI BAHOLASH YO'LLARI	108
Begamov S.X.	
DEBITORLIK QARZLARINING STRATEGIK BOSHQARUV HISOBINI TASHKIL QILISH YO'NALISHLARI	112
Normatova Gulmira Xayrullaevna	

SOLIQLARNI PROGNOZLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH AMALIYOTI TAHLILI.....	118
Ergashov Jamshid Ashurovich	
MEHNAT XARAJATLARI HISOB: NAZARIY ASOSLAR, USULLAR VA BOSHQARUVDA AHAMIYATI.....	126
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	
KORPORATIV XIZMATLARNING BANK FOYDASIGA TA'SIRI: KOMISSION VA FOIZLI DAROMADLAR TAHLILI	131
Qurbonov Abror Abdullayevich	
TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHNING INSTITUTSIONAL VA TASHKILY MEXANIZMLARI	136
Djamalov G'ofir Oribjanovich	
OCHIQLIK INDEKSI VA KORRUPSIYAGA QARSHI KURASH SAMARADORLIGI: O'ZBEKISTON TAJRIBASINING INSTITUTSIONAL TAHLILI	144
Dilshod Pulatov, Uchqun Abdug'aniyev	
DUNYO SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIVAVIY HOLATI VA NATIJALARI TAHLILI	153
Alimov Baxodir Batirovich	
QISHLOQ HUDUDLARIDA XIZMAT KO'RSATISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	160
Yuldashova Nilufar Ziyabayevna	
QURILISH TASHKILOTLARIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING INNOVATSION USULLARI	164
Muxibova Guli Yarkinovna, Sharifxodjayeva Odina Ulug'bek qizi	
AXBOROT-RESURS MARKAZLARINING TALIM JARAYONIGA TA'SIRINI BAHOLASH	168
Pirmedova Xayitgul Muxammedovna	
IJTIMOY HIMOYA QAMROVINI KENGAYTIRISH MEXANIZMLARI: XALQARO TAJRIBA VA INSTITUSIONAL YONDASHUVLAR	173
Bafoyev Farrux Jo'raqulovich	
KORXONALARDA AI-DRIVEN "DECISION SUPPORT SYSTEMS" (DSS)NI JORIY ETISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI	181
Mardanova Ra'no	
STRENGTHENING THE FINANCING OF FAMILY-OWNED ENTERPRISES IN UZBEKISTAN THROUGH BANK CREDIT	186
Baymurotova Zina Aqilbekovna, Ibadullaeva Asal Ulugbek qizi	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA DAVLAT BOSHQARUV TIZIMLARINI RAQAMLASHTIRISH	192
Aytmuratov Qutlimurat Jalgasovich	
ATTRACTING INVESTMENTS FROM FINANCIAL MARKETS AND FACTORS INFLUENCING THE INCREASE OF THEIR ATTRACTIVENESS	196
Kholov Sherali Akhrorboyevich	
MARKAZIY OSIYODA TRANSCHEGARAVIY SUV RESURSLARINI BOSHQARISH VA ADOLATLI TAQSIMLASHNING NAZARIY-HUQUQIY ASOSLARI.....	200
Matkarimov Mansur	
XALQARO XIZMATLAR SAVDOSIDA TIBBIY TURIZMNING IQTISODIY AHAMIYATI.....	206
Farxodova Shohnova Umidbek qizi	
BANK XIZMATLARI SIFATINI BAHOLASHNING KO'P OMILLI INDIKATORLARI TIZIMI	213
Ibroximov Iloxomjon Shavkatjon o'g'li	
SANOAT KORXONALARINI IQTISODIY FAOLIYATINI OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI	219
Tillayeva Barno Ramiziddinova	
NOTIJORAT TASHKILOTLAR FAOLIYATIDA AUDITORLIK TEKSHIRUVI VA AUDITORLIK HISOBOTLARINING O'ZIGA XOSLIGI	224
Xolmizayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich	

ЦИФРОВЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ РЕИНТЕГРАЦИИ ВОЗВРАЩАЮЩИХСЯ ТРУДОВЫХ МИГРАНТОВ: МЕЖДУНАРОДНАЯ ПРАКТИКА И ВОЗМОЖНОСТИ ДЛЯ КЫРГЫЗСТАНА.....	230
<i>Амантурова Дилбара Кыдыкбековна</i>	
РОЛЬ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ОРИЕНТИРОВАННОЙ ЛЕКСИКИ В ЯЗЫКОВОЙ ПОДГОТОВКЕ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ ТЕХНИЧЕСКОГО ПРОФИЛЯ.....	237
<i>Асрарова М.У.</i>	
О СКОРИНГОВЫХ МЕТОДАХ ЭКСПРЕСС-АНАЛИЗА ДОХОДНОСТИ АКЦИЙ УЗБЕКСКИХ ЭМИТЕНТОВ.....	242
<i>Ирмухамедова Муслима Дилшодовна</i>	
UY-JOY QURILISHIDA ESKROU MEXANIZMLARINI JORIY ETISH ORQALI INVESTITSION XAVFSIZLIK VA MOLIVAVIY SHAFFOFLIKNI TA'MINLASH	247
<i>Karimov Inomjon Ortikbaevich</i>	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KICHIK BIZNESNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MASALALARI	254
<i>Kamoliddinov Ilhomjon Muxammadjonovich, Kobilov Murod Vakkosovich</i>	
TIJORAT BANKLARI RAQOBATBARDOSHLIGINING MOLIVAVIY BARQARORLIK KO'RSATKICHLARIGA TA'SIRINI BAHOLASH.....	259
<i>Axmedov Toxirjon Xasanjon o'g'li</i>	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA ENERGETIKA VA ISHLAB CHIQARISH SALOHİYATINING ROLI	264
<i>Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li</i>	
TIJORAT BANKLARIDA KOMPLAENS-NAZORAT TIZIMI ORQALI RISKLARNI SAMARALI BOSHQARISH	270
<i>Fayziyev Sherzod Djunaydilloyevich</i>	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УПРАВЛЕНИЯ БАНКОВСКИМИ РИСКАМИ И СТРАХОВАНИЯ ФИНАНСОВЫХ ОПЕРАЦИЙ В УСЛОВИЯХ РАЗВИТИЯ ДИСТАНЦИОННОГО БАНКИНГА В ХОРЕЗМСКОЙ ОБЛАСТИ.....	275
<i>Бахтиёров Худайберган Хамдам угли</i>	
DOIMIY BO'LMAGAN KUCH TA'SIRIDA DEFORMATSIYALANUVCHAN STANDART CHIZIQLI QATTIQ MODEL ISHLAB CHIQISH VA SONLI TAHLIL QILISH.....	282
<i>Ahmadov Ilhom Aktam o'g'li, Isomova Sabohat Islom qizi</i>	
YOUTH ENTREPRENEURSHIP AS A FACTOR OF STRUCTURAL ECONOMIC TRANSFORMATION IN UZBEKISTAN.....	290
<i>Isakjanova Saboxat Muhamedovna</i>	
МОДЕЛИРОВАНИЕ САМОВОЗБУЖДЕНИЕ НЕЯВНОПОЛЮСНОГО СИНХРОННОГО ГЕНЕРАТОРА ПРОДОЛЬНО-ПОПЕРЕЧНОГО ВОЗБУЖДЕНИЯ.....	298
<i>Пирматов Нурали Бердиёрович, Бекишев Аллаберген Ергашевич, Бердиёров Улугбек Нурали угли, Бердиёров Улмасбек Нурали угли</i>	
YURTIMIZDAGI EKOLOGIK SOF YOG'OCH MATERIALLARIDAN TAYYORLANGAN ORAYOMA KONSTRUKSIYALARINING CHO'ZILISHGA QARSHILIGI	305
<i>Yunusaliyev Elmurod Muhammadyaqubovich, Toshpulatov Ilhomjon Baxtiyorovich</i>	
AYDAR-ARNASOY KO'LLAR TIZIMINING SHAKLLANISH BOSQICHLARI VA ZAMONAVIY EKOLOGIK MUAMMOLARI.....	311
<i>Aminov Hamza Husanovich, Madrimov Rajabboy Masharipovich, Xamdullayeva Aziza Baxtiyor qizi</i>	
EXPLAINABLE AI YORDAMIDA SOC UCHUN TUSHUNTIRILADIGAN KIBERXAVF ANIQLASH TIZIMINI ISHLAB CHIQISH	318
<i>N.N. Jo'rayev, A.Sh. Juraboyev</i>	
QUYOSH FOTOELEKTRIK MODULLARINI SUV YORDAMIDA TOZALASH VA SOVITISH USULLARI TAHLILI	324
<i>Ibragimov Umidjon Hikmatullayevich, Qodirov Jobir Ro'zimatovich, Izomov Shahzod Niyoz o'g'li, To'yumurodov Quvonchbek Sherzod o'g'li</i>	

RAQAMLI TEKNOLOGIYALARNING QURILISH SOHASIGA INTEGRATSIYASI: ILG'OR XALQARO TAJRIBA	332
Fayziyeva Gulnoza Abdurahmonovna	
ФАКТОРЫ НАЛОГОВОЙ КУЛЬТУРЫ И ИХ ВЛИЯНИЕ НА СОБИРАЕМОСТЬ НАЛОГОВ: СОЦИОЛОГИЧЕСКИЙ И ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ	339
Хакимова Ситора Ильёсжон кизи, Муталова Дилором Махамаджановна	
ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ ЭКСПЕРТНОГО ПРОГНОЗИРОВАНИЯ КОМПЕТЕНЦИЙ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ	345
Л.А. Кадырова, Б. Н. Эгамов	
ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASIDA SUG'URTA BOZORINING TUZILISHI TAHLILI	350
G'oziyeva Aziza Abdusalomovna	
MINTAQALARDA INNOVATSION FAOLIYATNI MOLİYALASHTIRISH MANBALARINI DIVERSIFIKATSIYA QILISH MASALALARI	358
Xamrayev Quvvat Iskandarovich	
KONTEYNERLI TASHUVLARNING JORIY HOLATI, MAVJUD MUAMMOLAR VA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	366
Samatov G'affor Alloqulovich, Xolmatov Bekzod Nurmatovich, Toxirov Maxmudjon Murodjon o'g'li, Absattarov Isomiddin Xotam o'g'li	
KICHIK BIZNES KORXONALARIDA ISHLAB CHIQRISH OMILLARI BO'YICHA NOMUVOFIQLIKNI ANIQLASH VA BARTARAF ETISH MEXANIZMI	381
Kaypnazarova Gulshad Xojamuratovna	
TASHQI SAVDO BALANSINI MUVOZANATLASHTIRISH: NAZARIY VA AMALIY JIHATLAR	386
Rahimov Eshmurod Normurodovich, Misliddinov Ikromjon Kamoliddin o'g'li	
SIFATLI TIBBIY XIZMAT KO'RSATISH VA AHOLIGA QAMROVNI TA'MINLASHDA BOSHQARUV QARORLARINING AHAMIYATI	391
Satvoldiyev Ulugbek Kamilovich	
SUN'IY INTELLEKT TIZIMLARIDA GIPERPARAMETRLARNI MATEMATIK OPTIMALLASHTIRISH USULLARI	396
Husan Arziqulov Normurod o'g'li	
ENHANCING THE SERVICE SECTOR AS A MEANS OF CREATING EMPLOYMENT IN TOURISM INFRASTRUCTURE	401
Zarikeev Rasul Polatovich	
EXPANDING BANK CREDIT OPPORTUNITIES FOR FAMILY-OWNED ENTERPRISES IN UZBEKISTAN	406
Isakov Janabay Yakipbaevich	
BANKS' BROKERAGE AND ADVISORY SERVICES IN FACILITATING SECURITIES TRANSACTIONS AND IMPROVING MARKET LIQUIDITY	412
Isakov Isobek Janabay uli	
АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ МЕХАНИЗМОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ ВНЕШНЕЙ ТОРГОВЛИ	416
Ибрагимов Мансур Ахметович	
ОПТИМИЗАЦИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ПРОВАЙДЕРОВ В УСЛОВИЯХ ПОСТРОЕНИЯ НОВЫХ ЦЕПЕЙ ПОСТАВОК	421
Маннапова Феруза Фахриддин кизи	
ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASIDA ISLOM MOLİYASINI HUQUQIY TARTIBGA SOLISH VA INSTITUSIONAL ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	428
Isroilov Obid Olimjonovich	
OZIQ-OVQAT BOZORI KON'YUNKTURASINI BAHOLASHDA KO'P OMILLI REGRESSIYA MODELINING SAMARADORLIGI	433
Abduraxmonov Adxamjon Sultonboyevich	

AHOLI TURMUSH TARZINI YAXSHILASHNING ISTIQBOLLARI.....	438
Djuraeva Didora Sobirjonovna	
ZAMONAVIY MOLIVAVIY INFRATUZILMANING INSTITUSIONAL ASOSLARI: TO'LOV TIZIMLARI NAZARIYASI VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	441
Toshniyozov Sherali Kamoliddinovich	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQAMLI MENEJMENT VA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA STRATEGIK BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISH	449
Zayaviddinova Nafisa Muxammadovna	
CORPORATE GOVERNANCE, FDI, AND URBANIZATION IN THE GREEN ECONOMIC TRANSFORMATION OF UZBEKISTAN	454
Ablaeva Valentina	
FEMALE ENTREPRENEURSHIP AND MICRO-ENTERPRISE DEVELOPMENT	460
Dilafroz Kuchkorova	
LEGIRLANGAN PO'LATLARDAN TAYYORLANGAN PROKATLASH JO'VALARINI CHIDAMLILIGINI OSHIRISH UCHUN TERMIK PUXTALASH TEXNOLOGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH	466
Saydumarov Botir Muradovich, Berdiyev Darob Murotovich, Tashmatov Ravshan Qobilovich	
SHAMOL TURBINASINING IKKI TOMONLAMA TA'MINLANADIGAN ASINXRON GENERATORI O'TKINCHI JARAYONLARINING TAHLILI	471
Bekishev Allabergen Yergashevich, Kurbonov Najmiddin Abduxamidovich, Yunusov Obidxon Abdivait o'g'li, Jo'rayev Doston Majid o'g'li	
TIJORAT BANKLAR FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	479
Babaxanova Dildora Rustamovna	
RAQOBAT USTUNLIGIGA ERISHISHDA ZAMONAVIY MARKETING TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH	485
Meliqulov Abdulhalil Norinovich	
JAMOAT AHAMIYATIGA EGA TASHKILOTLAR TOIFASIGA KIRITISH MEZONLARI, ULARNING MOLIVAVIY HISOBOTLARI VA AUDITIGA QO'YILADIGAN TALABLAR.....	490
Shodiyev Murodjon Bakirovich	
EFFICIENCY OF IMPROVING THE IT SERVICES EXPORT	494
Uzakov Ortik Shaymardanovich	
CHORVACHILIKDA ILK VETERINARIYA XIZMATI TARIXI: QADIMGI O'ZBEKISTON MISOLIDA.....	499
Sayfudinova Djamila Badridinovna	
AHOLINI IJTIMOYIY HIMOYALASH TIZIMINI BOSHQARISHGA BAG'ISHLANGAN DASTLABKI ILMIY QARASHLARNING SHAKLLANISHI VA ULARNING TAHLILI	503
Xamroyev Anvar Ashurovich	
AHOLINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI HAMDA MOLIVAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY AFZALLIKLARI.....	508
A.A.Abduvoxidov	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARINING MOLIVAVIY HOLATINI KOMPLEKS BAHOLASH VA IQTISODIY SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISH	518
Turmanqulov Norpo'lat Sa'dullayevich	
PERFORMANCE APPRAISAL FAIRNESS AND EMPLOYEE OUTCOMES IN UZBEKISTAN'S EDUCATIONAL INSTITUTIONS: A QUANTITATIVE INVESTIGATION	525
Farida Nishanova	
SANOAT KORXONALARIDA SIFAT BOSHQARUVI TIZIMLARINING ISHLAB CHIQARISH JARAYONIGA TA'SIRI	535
O'.M. Baytanov	

DIGITAL METHODS FOR MONITORING HAND HYGIENE AND AUTOMATIC NAIL SEGMENTATION USING COMPUTER VISION TECHNOLOGIES	540
Shavkat Shukhratovich Azimov, Temurbek Zokir Ugli Daminov, Durdona Nurjonovna Rasulova, Dilorom Umrzakovna Nalibaeva	
MATLAB-BASED OPTIMIZATION OF METHANE FEED INTAKE IN A GTL PLANT FOR SYNTHETIC FUEL PRODUCTION.....	545
U.T. Beshimov, U.R. Azamatov, A.G. Makhsumov, E.E. Mashaev	
НЕОБХОДИМОСТЬ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ОПТИМАЛЬНОГО ИНВЕСТИЦИОННОГО ВЛОЖЕНИЯ В СОЦИАЛЬНО-ЗНАЧИМЫХ ИННОВАЦИОННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ	554
Зайналов Ж.Р. , Абдуллаева С.Ш., Нурмухамедов А.М.	
INFORMATIKA FANINI O'QITISHDA ONLAYN TEST VA AVTOMATIK BAHOLASH TIZIMLARI: INNOVATSION METODLAR, ZAMONAVIY YONDASHUVLAR VA DOLZARB MUAMMOLAR TAHLILI	561
Nasriddinov Zaynobbiddin Xusniddin o'g'li, Sayidov Nozimjon Abdunosirovich	
SERVOMOTORLARNING XARAKTERISTIKALARI	565
Pirmatov Nurali Berdiyarovich, Egamov Akmal Mamarasulovich, Mamarasulov Nodir Akmal o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI BOSHQARISHNING TASHKILIIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	572
O'rinov Komiljon Kozimovich	
MAISHIY XIZMAT KO'RSATISHDA SIFAT NAZORATINI OSHIRISHNI RAQAMLASHTIRISH YO'LLARI.....	576
Meliyev X.T.	
INVESTIGATION OF THE EFFICIENCY OF FATS AND OILS REMOVAL FROM WASTEWATER GENERATED BY PUBLIC CATERING ENTERPRISES	585
Durdona Obutjonova, Xayrullo Ibroximov, Ahmadjon Ibadullaev, Umar Chorshanbiev, Babaev Askar	
INSON KAPITALINING IQTISODIY MAZMUNI, UNI MOLIALASHTIRISH MEXANIZMLARI VA O'ZBEKISTONDA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	591
Ismailova Gulruh Faxriddinovna	
HUDUDLARDA MOLIAVIY INKLYUZIVLIKNI RIVOJLANTIRISH VA AHOLINING MOLIAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI.....	596
Azlarova Mushtariybegim Abror qizi	
NORASMIY BANDLIK VA DAROMADLARNI SOLIQQA TORTISHDA SOLIQ IMTIYOZLARIDAN FOYDALANISH TAHLILI	600
Bozorova Ozoda Raximovna	
DAVLAT KORXONALARINI OMMAVIY JOYLASHTIRISH (IPO) ORQALI XUSUSIYLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI ("UZAUTO MOTORS" VA "O'ZBEKTELEKOM" AJ MISOLIDA).....	605
Razikov Ulug'bek Zaripovich	
QURILISHDA INNOVATSION FAOLIYAT TUSHUNCHASI VA TURLARI	611
B.K.Abdusamatov, I.A.Yusupov	
ИССЛЕДОВАНИЕ МЕТОДОВ ЗАКРЕПЛЕНИЯ ПОДВИЖНЫХ ПЕСКОВ И ЭФФЕКТИВНОСТИ ЗАЩИТНЫХ ЛЕСНЫХ ПОЛОС ВДОЛЬ ЖЕЛЕЗНЫХ ДОРОГ	615
Лесов Кувандык Сагинович, Хуршида Абдимуминовна	
SURXONDARYO VILOYATI TUMANLARIDA INVESTITSIIYA MUHITINI YAXSHILASH OMILLARI.....	621
Qosimova Nodira Saidovna	
QISHLOQ XO'JALIGI ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARINI OPTIMALLASHTIRISH VA RENTABELLIKNI OSHIRISH STRATEGIYALARI (ANDIJON VILOYATI MISOLIDA)	627
Sanjarbek Sotvoldiyev Dilshodbek o'g'li, Qodirov Zohidjon Eraliyevich	

YIRIK KORXONALARDA SOLIQ NAZORATI TEKSHIRUVLARIGA OID ILMIY TALQINLARNING TAHLILI.....	632
Qo'shaqov Asrorjon Nematjonovich	
QUYOSH ISSIQXONALARIDA QUYOSH ENERGETIK QURILMALARIDAN FOYDALANISH USULLARI VA TEXNIK YECHIMLARI	640
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	
IT-KORXONALARIDA INVESTITSIYA VA EKSPORTNI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI TAHLILI.....	648
Uzaqov Ortik Shaymardanovich	
O'ZBEKISTON IQTISODIY RIVOJLANISHIDA XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI ISHTIROKIDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN LOYIHALAR TAHLILI	655
Rasulova Dilfuza Valiyevna	
СТРУКТУРНЫЕ ОСОБЕННОСТИ И ФАКТОРЫ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПОДОТРАСЛЕЙ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ УЗБЕКИСТАНА.....	666
Уролова Севара Бехзод кизи	
MAHALLIY BUDJETLARNI SHAKLLANTIRISH VA TAQSIMLASH JARAYONIDA FUQAROLAR ISHTIROKI: SO'ROVNOMA NATIJALARI ASOSIDA TAHLIL	672
Shukurova Parizod, Soatova Nodira Boboxonovna	
TRANSPORT SOHASIDA DASTURIY BUDJETLASHTIRISH: XORIJIY TAJRIBA.....	677
Mirzayeva Dildora Inomovna, Alijonov Ahadjon Hasanboy o'g'li	
BOSHQARUV ETIKASINING ZAMONAVIY BIZNESDA TUTGAN O'RNI VA RIVOJLANISH YO'NALISHLARI	686
Suyunov Dilmurod Xolmurodovich, Qodirov Tuyg'un Uzoqovich	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI INNOVATSION-TEKNOLOGIYALARNI QO'LLASH YO'NALISHLARI	694
Sh.A.Sultonov	
MINTAQAVIY INVESTITSION SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISHDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MODELLARINING ROLI	700
Qobilov Anvar Eshpo'latovich	
MASHINASOZLIKDA DETALLARNI SARALAB YIG'ISHNING AFZALLIGI VA AHAMIYATI	705
Baxramov Faxridin Xuzriddinovich, Abdixamidov Nurbek Ural o'g'li, Abdullayev Djura Xudoyorovich	
ТРАНСФОРМАЦИЯ МЕХАНИЗМОВ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ СТРОИТЕЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ УЗБЕКИСТАНА В УСЛОВИЯХ ВНЕДРЕНИЯ СИСТЕМЫ ЭСКРОУ-СЧЕТОВ	712
Жаксымуратов Казбек Раджович	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	717
Nurullayev Baxrom Botirovich	
XIZMATLAR SOHASI RIVOJIDA DAROMADLARNING INKLYUZIV O'SISHI, KAMBAG'ALLIK DARAJASI TUSHISHINING MUHIM OMILIDIR.....	724
Saparov Murod Irgashovich	
BOZOR MUNOSABATLARI RIVOJLANISHI SHAROITIDA SOLIQ TIZIMINING DOLZARB MASALALARI.....	728
Umurzak Rajabov	
TIJORAT BANKLARIDA RESURS BAZASI SHAKLLANISHINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	734
Bolibekov Shahboz Baxodir o'g'li	
OLIY TA'LIM VA ISHLAB CHIQARISH KORXONALARI O'RTASIDAGI INNOVATSION HAMKORLIK	741
Uzaydullayev Sherzod Shukurullayevich	

QURILISH TARMOG'IDA KICHIK VA YIRIK KORXONALAR IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA INVESTITSION-INNOVATSION MEKANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	744
Axmedova Nilufar Shuxratovna	
КЛЮЧЕВЫЕ ЛИЧНОСТНЫЕ КАЧЕСТВА ПЕДАГОГА КАК ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ.....	750
Киличева Феруза Бешимовна	
NEYROPSIXOLINGVISTIKADA INVERSIV GAP KONSTRUKSIYALARINING FUNKSIONAL XUSUSIYATLARI	755
Tuyboyeva Shakhnoza	
ROLE OF MODERN MODELS IN REGIONAL PRODUCTION MANAGEMENT	758
Abdullayev Muzaffar Abdurjabbarovich	
HUDUDIY BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MONITORING TIZIMINING AHAMIYATI.....	761
Karimova Shirin Zoxid qizi	
MASOFAVIY BANK XIZMATLARINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI VA ILG'OR XORIJ TAJRIBASI	766
Xolmatova Asila Menglimurod qizi	
QASHQADARYO VILOYATIDA NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARINING IJTIMOY-IQTISODIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI	773
Sattorov Firdavs Ziyodullayevich	
TUSHUM VA DAROMAD HISOBI KATEGORIYALARINI XALQARO MOLIVAVIY HISOBOT STANDARTLARI ASOSIDA TAHLILI.....	777
Bayjanov Sarsengaliy Xalmuratovich	
GLOBALASHUV SHAROITIDA TADBIRKORLIKDA XALQARO SAVDO MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISHNING METODOLOGIK ASOSLARINI SUN'IIY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	783
Xudayberdiyev Otabek Absalomovich	
QASHQADARYO VILOYATINING TABIIY TURISTIK RESURSLARI VA ULARNING TURIZM RIVOJLANISHIDAGI ROLI	790
Suyunova Dilnoza Mexridin qizi	
O'ZBEKTELEKOM AK TEXNIK SAMARADORLIGINI BAHOLASH: DEA CCR MODEL VA MALMQUIST TFP INDEKSI ASOSIDA TAHLIL.....	794
Salimova Husniya Rustamovna	
BIZNES-JARAYONLARNI MODELASHTIRISHNING MOHIYATI VA ULARNI MOLIVAVIY-IQTISODIY KO'RSATKICHLAR ORASIDAGI BOG'LIQLIK.....	800
Qarshiyeva Moxinur Olim qizi	
XORIJIY TURISTLAR UCHUN KREATIV VA JOZIBADOR TURIZM MAHSULOTLARINI SHAKLLANTIRISH YO'LLARI	805
Abdurasulov Shavqiddin Erkin o'g'li	
XALQARO MOLIVA INSTITUTLARI MOLIVAVIY RESURSLARINING O'ZBEKISTON IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI LOYIHALARDAGI ROLI VA SAMARADORLIGI	811
Rasulova Dilfuza Valiyevna	
IQTISODIY O'SISH VA ISHSIZLIK O'RTASIDAGI BOG'LIQLIKNING NAZARIY MODELLARI	818
Rasulev Alisher Fayziyevich, Qodirov Asliddinxo'ja Mahammadjon o'g'li	
RESPUBLIKAMIZDAGI YIRIK AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA "XALQCHIL IPO"NI O'TKAZISH ISTIQBOLLARI	822
Ibragimov G'anijon G'ayratovich	
МЕТОДОЛОГИЯ ОПРЕДЕЛЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРОДУКЦИИ ВИНОГРАДНОЙ ОТРАСЛИ.....	829
Сапаев Д.Х.	

SABZAVOT EKISHDA TUPROQNING FIZIK-MEXANIK XUSUSIYATLARI	835
Ravshanov Hamraql Amirqulovich, Aliqulova Sevara Muxiddinovna	
TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI LOYIHAVIY MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	839
Abdurazakova Nasiba Sultanovna	
O'ZBEKISTON HUDUDLARINI IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYATI ORGANLARINING ROLINI YANADA KUCHAYTIRISH YO'NALISHLARI	844
Bekchanov Davron Masharipovich	
TOG'LI SHAROITLARDI AVTOGREYDERLARNING YOQILG'I SARFIGA TA'SIR QILUVCHI FAKTORLAR	848
Sarmonov Azizbek Xoshimjonovich, Abduraimova Shoxsanam Murodjon qizi	
JAHON AMALIYOTIDA TASHQI SAVDO SIYOSATINI TARTIBGA SOLISH MEXANIZMLARI VA ILG'OR TAJRIBALAR	855
G'iyosov Ilhom Karimovich, Toxirova Risolat Abdushukur qizi	
O'ZBEKISTONDA ISLOMIY BANK XIZMATLARINI TATBIQ QILISH IMKONIYATLARIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR	862
Absamatov Asqar Ergashovich	
ALOQA XIZMATLARINI RAQAMLASHTIRISH ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARINI ASOSIY YO'NALISHLARI	868
Nazarov Sanjar Nasridinovich	

ALOQA XIZMATLARINI RAQAMLASHTIRISH ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARINI ASOSIY YO'NALISHLARI

Nazarov Sanjar Nasridinovich

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti
mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya. Mazkur ilmiy ishda aloqa xizmatlarini raqamlashtirish asosida rivojlantirishning iqtisodiy mexanizmlari va ularning asosiy yo'nalishlari o'rganilgan. Tadqiqotda telekommunikatsiya sohasida raqamlashtirish jarayonining ahamiyati, infratuzilma rivoji, investitsiya siyosati, tarif mexanizmlari va raqobat muhitining o'rni tahlil qilingan. Shuningdek, xorijiy mamlakatlar tajribasi asosida innovatsion texnologiyalarni joriy etish, davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirish va raqamli platformalarni kengaytirish masalalari yoritilgan. Olingan natijalar asosida O'zbekiston sharoitida aloqa xizmatlarini raqamlashtirish va ularning iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: aloqa xizmatlari, raqamlashtirish, iqtisodiy mexanizmlar, telekommunikatsiya, investitsiyalar, raqobat, infratuzilma, 5G, raqamli platformalar, PPP.

Abstract. This study examines the main directions of economic mechanisms for the development of communication services based on digitalization. The research analyzes the role of digital transformation in the telecommunications sector, infrastructure development, investment policy, tariff mechanisms, and competitive environment. It also explores international experience in implementing innovative technologies, developing public-private partnerships, and expanding digital platforms. Based on the findings, scientifically grounded recommendations are proposed to improve the economic mechanisms of digitalizing communication services in Uzbekistan.

Keywords: communication services, digitalization, economic mechanisms, telecommunications, investment, competition, infrastructure, 5G, digital platforms, PPP.

Аннотация. В данной научной работе исследованы основные направления экономических механизмов развития услуг связи на основе цифровизации. В исследовании проанализированы значение цифровизации в телекоммуникационной сфере, развитие инфраструктуры, инвестиционная политика, тарифные механизмы и конкурентная среда. Также рассмотрен зарубежный опыт внедрения инновационных технологий, развития государственно-частного партнёрства и цифровых платформ. На основе полученных результатов разработаны научно обоснованные рекомендации по совершенствованию экономических механизмов цифровизации услуг связи в Узбекистане.

Ключевые слова: услуги связи, цифровизация, экономические механизмы, телекоммуникации, инвестиции, конкуренция, инфраструктура, 5G, цифровые платформы, ГЧП.

KIRISH

Zamonaviy iqtisodiyotda raqamlashtirish jarayonlari barcha tarmoqlarning rivojlanishida hal qiluvchi omilga aylanib bormoqda. Ayniqsa, aloqa xizmatlari sohasi raqamli transformatsiyaning eng faol va tez rivojlanayotgan yo'nalishlaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Telekommunikatsiya infratuzilmasining kengayishi, mobil aloqa va internet xizmatlarining ommalashuvi, shuningdek, yangi avlod texnologiyalarining joriy etilishi ushbu sohada iqtisodiy mexanizmlarni takomillashtirish zaruratini yuzaga keltirmoqda.

Aloqa xizmatlarini raqamlashtirish nafaqat xizmatlar sifatini oshirish, balki ularning iqtisodiy samaradorligini ta'minlash, xarajatlarni optimallashtirish va yangi biznes modellarini shakllantirish imkonini beradi. Raqamli

platformalar, bulutli texnologiyalar, sun'iy intellekt va katta ma'lumotlar (Big Data) asosida xizmatlar ko'rsatish aloqa sohasining tubdan modernizatsiyasiga olib kelmoqda. Shu bilan birga, ushbu jarayonlar iqtisodiy boshqaruv, investitsiya siyosati va tartibga solish mexanizmlarini yangicha yondashuv asosida tashkil etishni talab etadi.

Raqamlashtirish asosida aloqa xizmatlarini rivojlantirishda iqtisodiy mexanizmlar muhim rol o'ynaydi. Ular qatoriga investitsiya jalb qilish tizimi, tarif siyosati, davlat tomonidan rag'batlantirish choralari, davlat-xususiy sheriklik (PPP), raqobatni rivojlantirish hamda innovatsion texnologiyalarni joriy etishni qo'llab-quvvatlash kiradi. Ushbu mexanizmlar samarali ishlagan taqdirda aloqa xizmatlari bozori barqaror rivojlanadi va iqtisodiyotning boshqa tarmoqlariga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Xorijiy mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, raqamlashtirish jarayonini qo'llab-quvvatlashda iqtisodiy mexanizmlar kompleks tarzda qo'llaniladi. Rivojlangan davlatlarda telekommunikatsiya infratuzilmasiga katta hajmdagi investitsiyalar yo'naltiriladi, innovatsiyalarni rag'batlantirish uchun soliq imtiyozlari beriladi va raqobat muhiti faol qo'llab-quvvatlanadi. Bu esa xizmatlar sifati va qamrovining oshishiga, narxlarning barqarorlashuviga hamda iste'molchilar uchun keng imkoniyatlar yaratilishiga olib keladi.

Mazkur mavzuning dolzarbligi shundan iboratki, O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish jarayonida aloqa xizmatlarini raqamlashtirish asosida rivojlantirish va ushbu jarayonning iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish zarurati ortib bormoqda. Ayniqsa, telekommunikatsiya infratuzilmasini modernizatsiya qilish, yuqori tezlikdagi internet xizmatlarini kengaytirish va raqamli xizmatlar ulushini oshirish mamlakat iqtisodiy taraqqiyotining muhim shartlaridan biri hisoblanadi.

Tadqiqotning maqsadi aloqa xizmatlarini raqamlashtirish asosida rivojlantirishning iqtisodiy mexanizmlarini o'rganish, ularning asosiy yo'nalishlarini aniqlash hamda ularni takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan takliflar ishlab chiqishdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Aloqa xizmatlarini raqamlashtirish asosida rivojlantirishning iqtisodiy mexanizmlari masalasi zamonaviy iqtisodiyotda dolzarb ilmiy yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Ushbu mavzu bo'yicha ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, raqamli transformatsiya, telekommunikatsiya infratuzilmasi va davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlari o'zaro uzviy bog'liq holda o'rganilmoqda.

Raqamli iqtisodiyot nazariyasi va uning shakllanishiga katta hissa qo'shgan olimlardan Don Tapscott, Manuel Castells hamda Nicholas Negroponte larni alohida ta'kidlash mumkin. Ularning ilmiy ishlanmalarida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining iqtisodiy o'sish va ijtimoiy rivojlanishdagi roli asoslab berilgan. Xususan, raqamli texnologiyalar iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida samaradorlikni oshiruvchi asosiy omil sifatida qaraladi.

Telekommunikatsiya xizmatlarini rivojlantirish va ularni raqamlashtirish bo'yicha ilmiy yondashuvlar International Telecommunication Union (ITU) tomonidan ishlab chiqilgan konsepsiyalarda keng yoritilgan. ITU hisobotlarida telekommunikatsiya infratuzilmasini rivojlantirish, keng polosali internetni joriy etish va universal xizmatlarni ta'minlash iqtisodiy taraqqiyotning muhim sharti sifatida ko'rsatiladi.

Shuningdek, World Bank va OECD tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda raqamli infratuzilmani rivojlantirish, investitsiya muhitini yaxshilash va davlat-xususiy sheriklik (PPP) asosida aloqa xizmatlarini kengaytirish masalalari batafsil tahlil qilingan. Ushbu tashkilotlar tomonidan ishlab chiqilgan ilmiy tavsiyalar iqtisodiy mexanizmlarni takomillashtirishda muhim metodologik asos bo'lib xizmat qiladi.

Yevropa mamlakatlari tajribasida European Commission tomonidan ilgari surilgan "Digital Single Market" strategiyasi aloqa xizmatlarini raqamlashtirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu strategiya doirasida yagona raqamli bozorni shakllantirish, raqobatni kuchaytirish va innovatsion xizmatlarni rivojlantirish asosiy ustuvor yo'nalishlar sifatida belgilangan.

AQSh tajribasida esa Federal Communications Commission (FCC) tomonidan telekommunikatsiya xizmatlarini rivojlantirishda iqtisodiy mexanizmlardan samarali foydalanish yo'lga qo'yilgan. Xususan, spektr resurslarini boshqarish, investitsiyalarni rag'batlantirish va innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash orqali sohaning barqaror rivojlanishi ta'minlanmoqda.

Mahalliy ilmiy adabiyotlarda ham raqamli iqtisodiyot va aloqa xizmatlarini rivojlantirish masalalari keng yoritilgan. Jumladan, Sh.Shodmonov, B.Berkinov va A.Vahobov tadqiqotlarida iqtisodiyotni raqamlashtirish, infratuzilmani rivojlantirish va investitsiya mexanizmlarini takomillashtirish masalalari tahlil qilingan.

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, aloqa xizmatlarini raqamlashtirish asosida rivojlantirish masalalari keng o'rganilgan bo'lsa-da, ushbu jarayonni iqtisodiy mexanizmlar nuqtai nazaridan kompleks va tizimli o'rganish, ayniqsa milliy sharoitga mos innovatsion yondashuvlarni ishlab chiqish yetarli darajada tadqiq etilmagan. Shu bois mazkur tadqiqot xorijiy tajribalarni chuqur tahlil qilish va ularni O'zbekiston sharoitiga moslashtirish orqali ushbu ilmiy bo'shliqni to'ldirishga qaratilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda aloqa xizmatlarini raqamlashtirish asosida rivojlantirishning iqtisodiy mexanizmlarini o'rganish uchun kompleks va tizimli ilmiy yondashuv qo'llanildi. Tadqiqot metodologiyasi nazariy tahlil, empirik o'rganish va amaliy baholash usullarining uyg'unligiga asoslanib, ushbu sohaning murakkab va ko'p qirrali xususiyatlarini chuqur yoritishga xizmat qiladi.

Tadqiqotning nazariy asosini raqamli iqtisodiyot, telekommunikatsiya bozori va iqtisodiy mexanizmlar nazariyalari tashkil etadi. Xususan, International Telecommunication Union (ITU), World Bank hamda OECD tomonidan ishlab chiqilgan konseptual yondashuvlar va tavsiyalar metodologik asos sifatida xizmat qildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Mazkur tadqiqotda aloqa xizmatlarini raqamlashtirish asosida rivojlantirishning iqtisodiy mexanizmlari kompleks tahlil qilindi. Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamlashtirish jarayonlari telekommunikatsiya sohasida nafaqat texnologik o'zgarishlarni, balki iqtisodiy boshqaruv va bozor munosabatlarini ham tubdan yangilamoqda.

Avvalo, rivojlangan mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatdiki, aloqa xizmatlarini raqamlashtirishning asosiy omili — bu infratuzilmaga yo'naltirilgan investitsiyalar hajmi va ularning samarali boshqaruvidir. Xususan, International Telecommunication Union ma'lumotlariga ko'ra, keng polosali internet tarmoqlarining rivojlanishi iqtisodiy o'sishga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Tahlillar natijasida aniqlanishicha, yuqori tezlikdagi internet xizmatlari joriy etilgan hududlarda xizmatlar bozori hajmi va raqamli iqtisodiyot ulushi sezilarli darajada oshadi.

Yevropa mamlakatlari tajribasi, xususan European Commission tomonidan amalga oshirilayotgan siyosat asosida olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, yagona raqamli bozorni shakllantirish aloqa xizmatlarining samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Bu jarayonda raqobat muhitining kuchayishi, xizmatlar narxining pasayishi va innovatsion xizmatlarning keng joriy etilishi kuzatiladi.

AQSh tajribasi, ayniqsa Federal Communications Commission faoliyati misolida, aloqa xizmatlarini rivojlantirishda iqtisodiy mexanizmlarning samaradorligi yuqori ekanligini ko'rsatadi. Xususan, spektr resurslarini bozor tamoyillari asosida taqsimlash, xususiy investitsiyalarni jalb qilish va innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash natijasida telekommunikatsiya sohasida yuqori texnologiyalar, jumladan 5G tarmoqlari tez sur'atlarda rivojlanmoqda. Tahlil natijalari shuni ham ko'rsatdiki, aloqa xizmatlarini raqamlashtirishda quyidagi iqtisodiy mexanizmlar muhim ahamiyat kasb etadi:

- birinchidan, investitsiya mexanizmlari — infratuzilmani rivojlantirish uchun davlat va xususiy sektor hamkorligini ta'minlash;
- ikkinchidan, tarif siyosati — xizmatlar narxini iqtisodiy jihatdan asoslangan holda belgilash;
- uchinchidan, rag'batlantirish mexanizmlari — soliqlik imtiyozlari va subsidiyalar orqali innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash;
- to'rtinchidan, raqobatni rivojlantirish — yangi operatorlar uchun qulay shart-sharoitlar yaratish;
- beshinchidan, raqamli platformalarni rivojlantirish — yangi xizmatlar va biznes modellarini shakllantirish.

O'zbekiston tajribasi tahlili shuni ko'rsatadiki, so'nggi yillarda aloqa xizmatlarini raqamlashtirish bo'yicha muhim ijobiy o'zgarishlar amalga oshirilgan. Jumladan, internet qamrovi kengaymoqda, mobil aloqa xizmatlari sifati yaxshilanmoqda va raqamli xizmatlar ulushi ortmoqda. Biroq, ayrim muammolar ham mavjud bo'lib, ular qatoriga infratuzilmaning hududlar bo'yicha notekis rivojlanishi, investitsiyalar hajmining yetarli emasligi va raqobat muhitining to'liq shakllanmaganligini kiritish mumkin. Olib borilgan tahlillar asosida quyidagi asosiy ilmiy natijalarga erishildi:

birinchidan, aloqa xizmatlarini raqamlashtirish iqtisodiy samaradorlikni oshirishning muhim omili hisoblanadi;

ikkinchidan, iqtisodiy mexanizmlarni kompleks qo'llash orqali sohaning barqaror rivojlanishini ta'minlash mumkin;

uchinchidan, davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlik infratuzilmani rivojlantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi;

to'rtinchidan, raqobat muhitining rivojlanishi xizmatlar sifati va narx barqarorligiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi;

beshinchidan, raqamli texnologiyalarni joriy etish boshqaruv samaradorligini oshiradi.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, aloqa xizmatlarini raqamlashtirish asosida rivojlantirishning iqtisodiy mexanizmlari kompleks, moslashuvchan va innovatsion yondashuvlar asosida tashkil etilishi zarur. Xorijiy tajribalarni chuqur o'rganish va ularni milliy sharoitga moslashtirish esa ushbu sohaning barqaror rivojlanishini ta'minlaydi (1-jadval).

1-jadval. Aloqa xizmatlarini raqamlashtirish imkoniyatlari tahlil va natijalari

№	Tahlil yo'nalishi	Xorijiy tajriba (misollar)	Aniqlangan natijalar	O'zbekiston uchun takliflar
1	Infratuzilma rivoji	International Telecommunication Union tavsiyalari asosida keng polosali internet	Internet tezligi va qamrovi oshadi	Optik tolali tarmoqlarni kengaytirish
2	Investitsiya mexanizmlari	World Bank va PPP loyihalari	Xususiy investitsiyalar hajmi oshadi	PPP asosida investitsiyalarni jalb qilish
3	Raqobat muhiti	European Commission siyosati	Raqobat xizmat sifati va narxga ijobiy ta'sir qiladi	Yangi operatorlar kirishini rag'batlantirish
4	Innovatsion texnologiyalar	Federal Communications Commission orqali 5G va innovatsiyalar	Texnologik rivojlanish tezlashadi	5G va AI texnologiyalarini joriy etish
5	Tarif siyosati	Bozor asosida narx shakllanishi (AQSh, Yevropa)	Narxlar barqarorlashadi	Tariflarni erkinlashtirish
6	Raqamli platformalar	Raqamli servislar va ekotizimlar rivoji	Yangi biznes modellar paydo bo'ladi	Milliy raqamli platformalarni yaratish
7	Davlat qo'llab-quvvatlashi	Soliq imtiyozlari va subsidiyalar	Innovatsiyalar rag'batlantiriladi	Soliq preferensiyalarini joriy etish
8	Hududiy rivojlanish	Universal service (ITU modeli)	Raqamli tafovut kamayadi	Qishloq hududlarda internetni subsidiyalash

Mazkur jadval tahlili shuni ko'rsatadiki, aloqa xizmatlarini raqamlashtirishda iqtisodiy mexanizmlar kompleks va o'zaro bog'liq holda ishlaydi. Rivojlangan mamlakatlarda infratuzilma investitsiyalari, raqobat muhitini rivojlantirish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va davlat tomonidan rag'batlantirish choralari birgalikda qo'llanilib, yuqori samaradorlikka erishilmoqda. O'zbekiston uchun esa ushbu tajribalar asosida raqamli infratuzilmani kengaytirish, investitsiyalarni jalb qilish, raqobatni kuchaytirish va zamonaviy texnologiyalarni joriy etish ustuvor yo'nalishlar sifatida belgilanishi lozim.

XULOSA VA TAKLIFLAR.

Mazkur tadqiqotda aloqa xizmatlarini raqamlashtirish asosida rivojlantirishning iqtisodiy mexanizmlari chuqur tahlil qilindi va xorijiy tajribalar bilan solishtirildi. Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, raqamlashtirish jarayoni telekommunikatsiya sohasining barqaror rivojlanishida asosiy omil bo'lib, u nafaqat xizmatlar sifatini oshiradi, balki iqtisodiy samaradorlikni ham ta'minlaydi.

Tahlillar asosida quyidagi umumiy xulosalarga kelindi. Birinchidan, aloqa xizmatlarini raqamlashtirish infratuzilma rivoji bilan uzviy bog'liq bo'lib, keng polosali internet va zamonaviy texnologiyalarni joriy etish sohaning rivojlanishida hal qiluvchi ahamiyatga ega. Ikkinchidan, iqtisodiy mexanizmlar — investitsiya siyosati, tarif tizimi, raqobat muhitini shakllantirish va davlat tomonidan rag'batlantirish choralari — ushbu jarayonning asosiy harakatlantiruvchi kuchi hisoblanadi. Uchinchidan, davlat va xususiy sektor o'rtasidagi samarali hamkorlik (PPP) infratuzilmani kengaytirish va innovatsiyalarni joriy etishda muhim rol o'ynaydi. To'rtinchidan, raqobat muhitining rivojlanishi xizmatlar sifati va narxlar barqarorligini ta'minlaydi. Beshinchidan, raqamli texnologiyalar (5G, sun'iy intellekt, Big Data) asosida boshqaruv tizimini takomillashtirish sohaning samaradorligini oshiradi.

O'zbekiston tajribasi shuni ko'rsatadiki, so'nggi yillarda aloqa xizmatlarini raqamlashtirish bo'yicha sezilarli yutuqlarga erishilgan bo'lsa-da, infratuzilmaning hududlar kesimida notekis rivojlanishi, investitsiyalar hajmining yetarli emasligi va raqobat muhitining to'liq shakllanmaganligi kabi muammolar mavjud. Bu esa iqtisodiy mexanizmlarni yanada takomillashtirish zaruratini keltirib chiqaradi. Yuqoridagi xulosalardan kelib chiqib, quyidagi ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqildi:

- Raqamli infratuzilmani kengaytirish. Optik tolali tarmoqlarni rivojlantirish va yuqori tezlikdagi internet xizmatlarini barcha hududlarda joriy etish zarur.
- Investitsiya muhitini yaxshilash. Telekommunikatsiya sohasiga xususiy investitsiyalarni jalb qilish uchun soliq imtiyozlari va qulay shart-sharoitlar yaratish lozim.
- Davlat-xususiy sheriklikni (PPP) rivojlantirish. Yirik infratuzilma loyihalarini amalga oshirishda PPP mexanizmlaridan keng foydalanish maqsadga muvofiq.
- Raqobat muhitini kuchaytirish. Yangi operatorlar uchun bozorga kirish shartlarini soddalashtirish va monopoliyaga qarshi siyosatni kuchaytirish zarur.

- Innovatsion texnologiyalarni joriy etish. 5G, sun'iy intellekt va raqamli platformalarni keng joriy etish orqali xizmatlar sifatini oshirish mumkin.
- Tarif siyosatini takomillashtirish. Bozor tamoyillariga asoslangan tarif tizimini joriy etish orqali xizmatlar narxini optimallashtirish lozim.
- Raqamli platformalar va ekotizimlarni rivojlantirish. Milliy raqamli servislar va platformalarni yaratish orqali yangi biznes modellarini shakllantirish zarur.
- Hududiy raqamli tafovutni kamaytirish. Qishloq va chekka hududlarda aloqa xizmatlarini subsidiyalash va universal xizmatlar tizimini rivojlantirish lozim.
- Kadrlar salohiyatini oshirish. Telekommunikatsiya va raqamli texnologiyalar sohasida malakali mutaxassislarni tayyorlash tizimini takomillashtirish zarur.

Umuman olganda, aloqa xizmatlarini raqamlashtirish asosida rivojlantirishning iqtisodiy mexanizmlarini samarali qo'llash mamlakatning raqamli iqtisodiyotini rivojlantirish, iqtisodiy o'sishni ta'minlash va global raqobatbardoshligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 05-oktabrdagi "“RAQAMLI O'ZBEKISTON — 2030” STRATEGIYASINI TASDIQLASH VA UNI SAMARALI AMALGA OSHIRISH CHORA-TADBIRLARI TO'G'RI SIDA”gi PF-6079-sonli Farmoni. <https://lex.uz/docs/-5030957>
2. Euro Akram Odilovich Ochilov, Azizbek Avaz Ugli Khudayarov Raqamli iqtisodiyot sharoitida xizmatlar sohasini rivojlantirish yo'llari // XXI Asr: Fan va ta'lim masalalari (XXI век: Вопросы науки и образования). 2024. №2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/raqamli-iqtisodiyot-sharoitida-xizmatlar-sohasini-rivojlantirish-yo-llari>
3. Mukhitdinov Kh.S., Abdiraimov Sh. D., Nosirov B.N. Empirical models which were built for each sector of the service sector to the population of the region. Indiya 2020.- p.16116- 16123
4. Xazratov Abror Panjiyevich ALOQA XIZMATLARI FAOLIYATI SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI TASHKILIY-IQTISODIY OMILLAR // JMBM. 2025. №11. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/aloka-xizmatlari-faoliyati-samaradorligiga-ta-sir-etuvchi-tashkiliy-iqtisodiy-omillar>
5. [https://ilmiyanjumanlar.uz/uploads/conferences/00139/139_i_20260216_120831_1%20\(28\).pdf](https://ilmiyanjumanlar.uz/uploads/conferences/00139/139_i_20260216_120831_1%20(28).pdf)

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100